

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Barricades

---

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- de vlag
- het (protest)bord
- de stenen
- de barricade / de versperring
- de autobanden
- spullen die verbrand lijken
- meerdere omgegooid voertuigen

per juist aspect

1

2 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het kunstwerk heeft een monochrome en vooral grijze / bruin-blauwe / donkere kleur, waardoor een sfeer van rouw / verval / beschadiging / verbranding ontstaat.

3 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Je kunt letterlijk niet om het kunstwerk / zijn boodschap / zijn protest heen. Het trekt hoe dan ook aandacht (Waarom ligt dit hier midden op de weg? / Wat heeft dit te betekenen?).

4 maximumscore 3

- 1 juist
- 2 onjuist
- 3 onjuist

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De gebruikte kunstwerken zijn frontaal geplaatst in het geheel.
- In de barricade zijn de kunstwerken regelmatig verspreid.
- In de barricade zijn de kunstwerken duidelijk zichtbaar / duidelijk te onderscheiden.
- De kleuren (blauw, geel, rood, wit en zwart) zijn zorgvuldig gekozen, terwijl rekening is gehouden met de overige / naastliggende onderdelen.
- De kleuren (blauw, geel, rood, wit en zwart) zijn door het gehele kunstwerk geplaatst / lijken vrij evenredig verdeeld.
- Het kunstwerk is zo geplaatst dat bezoekers er nog langs kunnen.

per juist kenmerk

1

6 A

7 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

Ik zou het kunstwerk **niet** inzetten omdat

- de kunstwerken (van het museum) en/of het werk van Ögüt dan mogelijk beschadigd raken / te kostbaar of onvervangbaar zijn om in te zetten.
- het kunstwerk geen stevige barricade is tijdens een opstand.
- de kunstwerken voor tegenstanders mogelijk onvoldoende waarde hebben om met rust te laten.

8 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

Ik zou het kunstwerk **wel** inzetten omdat

- het een krachtig statement / beeld is dat kunst kan 'beschermen' tijdens een opstand.
- de (immateriële) waarde van kunst ingezet wordt.
- het praktisch inzetbaar is als barricade.

Natuurlijk protest

---

9 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Het bestaat uit elementen die samen het kunstwerk vormen.
- Je kunt je erin begeven / erin lopen / Het is van meerdere kanten te bekijken.
- Het vult de ruimte. / Het is omvangrijk.

per juist kenmerk

1

10 maximumscore 3

voorbeelden van juiste manieren:

De doeken

- zijn deels bewerkt met kleurstof.
- zijn opgehangen.
- zijn soms op elkaar bevestigde lappen / doeken.
- zijn deels (dikker / dunner) gevilt.

per juiste manier

1

11 maximumscore 1

I textuur

II structuur

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide antwoorden juist zijn.

12 maximumscore 1

2 - 1 - 3 - 4

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als de volgorde juist en volledig is.

Vraag	Antwoord	Scores
<p>13 maximumscore 3 voorbeelden van juiste antwoorden: Ze onderzoekt</p> <ul style="list-style-type: none"> – welke kleuren verschillende planten kunnen voortbrengen. – op welke manier je kleurpigmenten uit planten haalt. – hoeveel kleurpigmenten / planten nodig zijn om een bepaalde (verzadiging van een) kleur te verkrijgen. – wat er gebeurt wanneer je pigmenten mengt. – hoe de pigmenten reageren op verschillend textiel / op natte of droge wol. – de invloed van het kookproces op het verkrijgen van een bepaalde kleur(intensiteit). <p>per juist antwoord</p>		1
<p>14 maximumscore 2 voorbeelden van juiste redenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – om kennis over te dragen (van recepten en ambachten) – om oude recepten / kennis van ambachten te bewaren / behouden – om de stagiairs / vrijwilligers te instrueren <p>per juiste reden</p>		1
<p>15 maximumscore 2 voorbeelden van juiste kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De doeken hangen aan touwen in rekken als opgespannen huiden. – De kleur (wit)/rozerood/rood verwijst naar bloederig / rauw vlees. – De afwisseling in de textuur en structuur van de verschillende soorten textiel doen denken aan (opgerekte / pezige) huiden / geslachte dieren (karkassen). <p>per juist kenmerk</p>		1
<p>16 maximumscore 2 voorbeelden van juiste argumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • activist omdat (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – Jongstra mensen aanzet tot nadenken over hoe we met dieren omgaan. – Jongstra mensen aanzet tot nadenken over hoe we met de natuur omgaan. – Jongstra zich inzet om kennis van oude recepten en ambachten te behouden. • kunst omdat Jongstra mensen laat verwonderen / omdat Jongstra de verbeelding inzet in haar werk. 		1

De kunstenaar als kunstwerk

17 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het is spannend of Abramović en Ulay hun inspannende performance volhouden / of de pijl niet onbedoeld wegschiet (waardoor Abramović gewond of gedood kan worden) / of ze niet vallen vanwege een instabiele houding (wat verstrekkende gevolgen zou kunnen hebben).

18 maximumscore 3

voorbeelden van juiste verschillen:

bij de performance aanwezig zijn	de videoregistratie bekijken
Het verloop / de afloop van de performance staat op dat moment nog niet vast.	Je bekijkt een registratie van een performance waarvan het verloop al vaststaat / al bekend kan zijn.
Je bent onderdeel van de performance. / Er is een connectie mogelijk met de kunstenaars. / De kunstenaar is aanraakbaar.	Er is afstand tot de kunstenaars. / Er is geen contact mogelijk met de kunstenaars.
De intensiteit / spanning is voelbaar.	De spanning is begrijpelijk, maar niet voelbaar.
Je moet blijven kijken, anders mis je iets.	Je kan op ieder moment weglopen / de video nogmaals bekijken.
De gespannen boog kan ook voor jou, als kijker, gevaar opleveren.	Het is 'maar een videobeeld' en dus ongevaarlijk.

per juist verschil

1

19 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

- Het was sensationeel vanwege de (onverwachte) beëindiging van hun relatie.
- Het was historisch, omdat het het laatste werk was dat ze samen maakten.
- Het was sensationeel, want het duurde lang (drie maanden) (wat interessant / spectaculair / onvoorstelbaar is).
- Het was bijzonder, omdat zij het op de Chinese Muur uitvoerden.
- Het was bijzonder, omdat het een enorm complex project was.

per juiste reden met uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 3

- 1 juist
- 2 onjuist
- 3 juist

per juist antwoord

1

21 maximumscore 1

<i>The Lovers</i> is fysiek zwaar omdat	<i>The Lovers</i> is mentaal zwaar omdat (een van de volgende):
er een constante (krachts-) inspanning nodig was om dit vol te houden	<ul style="list-style-type: none"> – er doorgezet moest worden om drie maanden te wandelen (in ruig gebied) – de vraag rijst hoe het zal zijn om elkaar weer te zien / om te trouwen na deze inspanning

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als het antwoord volledig en juist is.

22 maximumscore 1

<i>Rest Energy</i> is fysiek zwaar omdat	<i>Rest Energy</i> is mentaal zwaar omdat
het inspanning vergt om gefocust en geconcentreerd te blijven / het evenwicht te bewaren	de afloop ongewis is voor Abramović (Zal ik dit overleven?) / voor Ulay (Houd ik het vol en zal ik haar niet (dodelijk) verwonden?)

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als het antwoord volledig en juist is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Er is publiek aanwezig.
- Er zijn spots / (kunstmatige) lichtbronnen.
- (Door de witte lijn ontstaat er) een speelvlak / vak voor het publiek.
- de stoelen en tafel (als rekwisieten.) / Er zijn rekwisieten aanwezig.
- Het formaat van de jurk (doet denken aan een kostuum).
- de opvallende (rode) kleur (van de jurk)

per juist kenmerk

1

24 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

Het is interessant om

- onderdeel van het kunstwerk te worden.
- in de nabijheid van een kunstenaar te zitten. / (lang) tegenover de kunstenaar te zitten.
- iemand (lang) in de ogen te kijken.
- zelf ook in de spotlight te zitten / staan. / zelf op video te komen.
- te proberen een reactie te ontlokken bij de kunstenaar.

per juiste reden

1

25 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Het is de ontlading van een spanning.
- Het toont de menselijke kant van de kunstenaar(s).
- Het is een onverwachte hereniging (tijdens een performance).
- Hun emoties worden onderdeel van de performance.

per juiste reden

1

26 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het werk maakt duidelijk dat er altijd behoefte is aan echt (intermenselijk) contact, zoals het elkaar in de ogen kunnen kijken, iets wat ontbreekt bij (vaak anonieme) communicatie via schermen.

Vrouwen in actie!

27 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- De blikrichting is op de beschouwer gericht.
- De houding van lichaam / voeten is (onnatuurlijk) gedraaid.
- Ze ligt op luxueuze doeken / heeft een waaier van pauwenveren in haar hand (die haar deels bedekt). / Ze bedekt zich deels met het gordijn.

per juist aspect

1

28 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	uitleg
licht	De vrouw is uitgelicht.
kleur	<ul style="list-style-type: none"> – De vrouw is lichter van kleur dan de achtergrond. / door het licht-donker-kleurcontrast – door het warm-koud-kleurcontrast
ruimte	De vrouw overlapt een groot deel van de achtergrond.
compositie/ordening	<ul style="list-style-type: none"> – De vrouw staat (diagonaal) op de voorgrond. – De vrouw beslaat vrijwel de helft van het vlak.

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

29 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

Door dit masker te dragen

- blijven zij anoniem / zijn zij niet zichtbaar (in hun functie als kunstenaar).
- trekken zij extra aandacht / vallen zij extra op.
- zorgen zij voor uniformiteit.
- zorgen zij voor herkenbaarheid.
- stralen zij agressie / gevaar uit.
- sluit de naam van de actiegroep goed aan bij hun uiterlijk / of anders gezegd: omdat het woord *gorilla* lijkt op *Guerrilla*.

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voordelen:

- Het affiche is zichtbaar voor veel (verschillende) mensen.
- Er is geen toestemming / vergunning nodig.
- Het is goedkoper.
- Het is meteen duidelijk dat het om een 'strijd' / actie gaat.
- Er hoeft geen rekening te worden gehouden met reclameregels. / Ze zijn vrij in de tekst die gebruikt wordt.

per juist voordeel

1

31 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Omdat dit (beroemde) schilderij (van Ingres) precies hun boodschap verbeeldt en het er alleen maar hangt omdat de geschilderde vrouw naakt is.
- Omdat ook zij werd geschilderd door een man en vrouwelijke kunstenaars ondervertegenwoordigd zijn.

32 maximumscore 2

- 1 juist
- 2 juist
- 3 juist

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

33 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- De *Guerrilla Girls* voeren actie op dergelijke (illegale) manieren.
- de speelse manier van actievoeren
- De *Guerrilla Girls* gebruiken dezelfde (kenmerkende) vormgeving.

34 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

Museumbezoekers worden door het *Activity Book* aangezet tot actievoeren tegen (het beleid van) het museum zelf.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 juni.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	https://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Barricade_Fernando_Sanchez_Castillo_Park_Leidsche_Rijn_Utrecht_v2.JPG#/media/Bestand:Barricade_Fernando_Sanchez_Castillo_Park_Leidsche_Rijn_Utrecht.JPG
afbeelding 2	https://www.reddit.com/r/interestingasfuck/comments/hvyruj/this_sculpture_barricade_by_fernando_s%C3%A1nchez/?rdt=59261
afbeelding 3	https://www.stedelijk.nl/nl/digdeeper/ahmet-ogut
afbeelding 4	https://www.tilleman.nl/gallery-image/Claudy-Jongstra-Museum-De-Lakenhal/G0000Lg2WGSqsID8/I0000a428hkv244w
afbeelding 5	https://www.tilleman.nl/gallery-image/Claudy-Jongstra-Museum-De-Lakenhal/G0000Lg2WGSqsID8/I00000c0TfOlzifQ
afbeelding 6	https://www.tilleman.nl/image/I0000chUfln51RPI/
afbeelding 7	https://artsandgardens.org/interviews/claudy-jongstra/
afbeelding 8	https://www.architonic.com/en/product/ruckstuhl-frisian-wouw/1107368#&gid=1&pid=20 , foto: Studio Claudy Jongstra
afbeelding 9	https://www.vpro.nl/programmas/scrollodex/Foto-Claudy-Jongstra.html
afbeelding 10	http://ensembles.org/items/rest-energy
afbeelding 11	https://www.moma.org/audio/playlist/243/3125
afbeelding 12 en 13	https://www.theguardian.com/travel/2020/apr/25/marina-abramovic-ulay-walk-the-great-wall-of-china
afbeelding 14	https://www.interviewmagazine.com/art/marina-abramovic-quoted
afbeelding 15	https://www.scienceguide.nl/2011/09/the-most-boring-game-in-the-world/
afbeelding 16	https://photography-now.com/exhibition/154333
afbeelding 17	https://nl.wikipedia.org/wiki/La_grande_odalisque#/media/Bestand:Ingre,_Grande_Odalisque.jpg
afbeelding 18	https://www.dazeddigital.com/art-photography/article/38914/1/the-public-art-works-that-we-didnt-know-we-needed-until-we-got-them
afbeelding 19	https://elephant.art/the-guerrilla-girls-taught-me-that-the-art-world-is-a-joke/
afbeelding 20	https://www.guerrillagirls.com/naked-through-the-ages-projects/fgjlg0gichb6vz2h1j3gzidg36ptqx
afbeelding 21	https://www.guerrillagirls.com/books
figuur 1	Gryf / Alamy Stock Photo
figuur 2 en 3	https://www.guerrillagirls.com/books

(internetbronnen geraadpleegd op 26 oktober 2023, anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.